

553/1991 Sb.

ZÁKON

České národní rady

ze dne 6. prosince 1991

o obecní policii

Změna: 67/1993 Sb.

Změna: 163/1993 Sb.

Změna: 82/1995 Sb.

Změna: 153/1995 Sb.

Změna: 132/2000 Sb.

Změna: 311/2002 Sb., 320/2002 Sb.

Změna: 267/2006 Sb.

Česká národní rada se usnesla na tomto zákoně:

Úvodní ustanovení

§ 1

(1) Obecní policie je orgánem obce, který zřizuje a zrušuje obecní zastupitelstvo obecně závaznou vyhláškou.

(2) Obecní policie zabezpečuje místní záležitosti veřejného pořádku v rámci působnosti obce 2) a plní další úkoly, pokud tak stanoví tento nebo zvláštní zákon.

(3) Každý má právo obracet se na zaměstnance obce zařazené do obecní policie (dále jen "strážník") se žádostí o pomoc; strážníci jsou povinni v rozsahu svých úkolů požadovanou pomoc poskytnout.

(4) Při plnění svých úkolů spolupracuje obecní policie s Policií České republiky (dále jen "policie").

(5) Úkoly obecní policie podle tohoto zákona plní v obcích, které jsou městy 3) nebo statutárními městy, 4) a v hlavním městě Praze městská policie.

(6) Obecní policie může na základě veřejnoprávní smlouvy (§ 3a) vykonávat úkoly podle tohoto nebo zvláštního zákona i na území jiné obce nebo obcí, které jsou smluvními stranami této smlouvy.

§ 2

Obecní policie při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku a plnění dalších úkolů podle tohoto nebo jiného zákona zejména:

- a) přispívá k ochraně a bezpečnosti osob a majetku,
- b) dohlíží nad dodržováním pravidel občanského soužití,
- c) přispívá v rozsahu stanoveném tímto nebo jiným zákonem k bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích,
- d) odhaluje přestupky a jiné správní delikty,
- e) upozorňuje fyzické a právnické osoby na porušování obecně závazných právních předpisů a činí opatření k nápravě.

§ 3

(1) Obecní policii řídí starosta, pokud obecní zastupitelstvo nepověří řízením obecní policie jiného člena obecního zastupitelstva.

(2) Obecní rada může pověřit plněním některých úkolů při řízení obecní policie určeného strážníka; nelze však pověřit strážníka, který nepředložil negativní osvědčení podle § 8 zákona č. 451/1991 Sb., ve znění nálezů Ústavního soudu České a Slovenské Federativní Republiky ze dne 26. listopadu 1992, uveřejněného v částce 116/1992 Sb.

§ 3a

(1) Obec nebo obce, které nezřídily obecní policii, mohou uzavřít s jinou obcí v témže vyšším územním samosprávném celku (kraji), která obecní policii zřídila, veřejnoprávní smlouvu, na jejímž základě bude obecní policie této obce vykonávat úkoly stanovené tímto nebo zvláštním zákonem na území obce nebo obcí, které obecní policii nezřídily a jsou smluvními stranami této smlouvy.

(2) Veřejnoprávní smlouva podle odstavce 1 vyžaduje ke své platnosti souhlasu krajského úřadu. O udělení souhlasu rozhoduje krajský úřad v přenesené působnosti ve správním řízení podle zvláštního zákona.

(3) Veřejnoprávní smlouva podle odstavce 1 musí obsahovat

- a) označení obcí, které jsou jejími smluvními stranami,
- b) určení rozsahu úkolů podle tohoto nebo zvláštního zákona, které bude obecní policie vykonávat na území obce nebo obcí, které obecní policii nezřídily a které jsou smluvními stranami této smlouvy, jakož i den, od kterého bude obecní policie tyto úkoly vykonávat,
- c) způsob úhrady nákladů spojených s výkonem úkolů podle písmena b).

(4) Obecné podmínky pro uzavírání, platnost, změnu a zrušení veřejnoprávní smlouvy, rozhodování sporů z veřejnoprávní smlouvy a způsob jejího zveřejnění se řídí právní úpravou pro veřejnoprávní smlouvy ve věcech obecního zřízení. 7)

(5) Obec, která obecní policii nezřídila a je smluvní stranou veřejnoprávní smlouvy podle odstavce 1, vydá strážníkovi obce druhé smluvní strany této smlouvy písemné zmocnění, kterým prokazuje oprávněnost výkonu pravomoci na jejím území.

Strážníci

§ 4

(1) Strážníkem se může stát bezúhonný občan České a Slovenské Federativní Republiky starší 21 let, který je tělesně a duševně způsobilý k výkonu povinností a oprávnění podle tohoto zákona.

(2) Strážníci jsou v pracovním poměru k obci.

(3) Jménem obce jedná v pracovněprávních vztazích strážníků osoba, která řídí obecní policii (§ 3 odst. 1).

(4) Strážník smí vykonávat povinnosti a oprávnění podle tohoto zákona, jen má-li platné osvědčení o splnění stanovených odborných předpokladů (dále jen "osvědčení").

(5) Osvědčení podle odstavce 4 vydává krajský úřad. V případě hlavního města Prahy vydává toto osvědčení Ministerstvo vnitra České republiky (dále jen "ministerstvo").

(6) Osvědčení podle odstavce 4 lze vydat s platností nejdéle na dobu tří let. Platnost osvědčení zaniká ke dni skončení pracovního poměru strážníka; to neplatí, navazuje-li na skončený pracovní poměr strážníka bezprostředně znovu pracovní poměr strážníka. Obec je povinna ve lhůtě 15 dnů od skončení pracovního poměru strážníka oznámit tuto skutečnost orgánu, který osvědčení vydal.

(7) Ministerstvo stanoví obecně závazným právním předpisem odborné předpoklady strážníků k výkonu povinností a oprávnění podle tohoto zákona, jakož i způsob jejich ověřování.

§ 4a

Bezúhonnost

(1) Bezúhonným není občan,

- a) který byl pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin, jestliže se na něj podle zvláštního právního předpisu nebo rozhodnutí prezidenta republiky nehledí, jako by nebyl odsouzen,
- b) který byl v posledních 5 letech pravomocně odsouzen pro trestný čin spáchaný z nedbalosti, jestliže jeho jednání, kterým spáchal trestný čin, je v rozporu s posláním strážníka podle tohoto zákona.

(2) Bezúhonnost prokazuje uchazeč o zaměstnání strážníka předložením výpisu z Rejstříku trestů, který nesmí být starší 3 měsíců, a v případě potřeby i předložením příslušného rozsudku.

§ 4b

Spolehlivost

(1) Spolehlivým není občan, kterému byla v posledních 5 letech uložena sankce za přestupek nebo jiný správní delikt, jestliže jeho jednání, kterým spáchal přestupek nebo jiný správní delikt, je v rozporu s posláním strážníka podle tohoto zákona.

(2) Spolehlivost prokazuje uchazeč o zaměstnání strážníka čestným prohlášením, které nesmí být starší 3 měsíců. Strážník prokazuje spolehlivost čestným prohlášením vždy k 31. prosinci kalendářního roku.

(3) Strážník je povinen zaměstnavateli ve lhůtě do 30 dnů od právní moci rozhodnutí, kterým byl pravomocně uznán vinným ze spáchání přestupku nebo jiného správního deliktu, oznámit tuto skutečnost.

(4) Čestné prohlášení podle odstavce 2, ve kterém uchazeč přiznává pravomocně uloženou sankci za správní delikt, nebo oznámení podle odstavce 3, obsahují zákonné pojmenování správního deliktu a popis jednání, kterým byl tento delikt spáchán.

§ 5

(1) Krajský úřad, v případě hlavního města Prahy ministerstvo, může odejmout osvědčení podle § 4 odst. 4, přestal-li strážník splňovat některou z podmínek uvedených v § 4 odst. 1 nebo nesplňuje-li předpoklady podle § 4 odst. 7.

(2) V případech uvedených v odstavci 1 může krajský úřad, v případě hlavního města Prahy ministerstvo, platnost osvědčení pozastavit.

(3) Krajský úřad, v případě hlavního města Prahy ministerstvo, nejpozději do 60 dnů od doby pozastavení platnosti osvědčení podle odstavce 2 osvědčení odejme nebo vrátí.

(4) Ministerstvo stanoví obecně závazným právním předpisem postup při vydávání osvědčení.

Povinnosti strážníků

§ 6

(1) Při provádění zákroků a úkonů k plnění úkolů obecní policie je strážník povinen dbát cti, vážnosti a důstojnosti osob i své vlastní a nepřipustit, aby osobám v souvislosti s touto činností vznikla bezdůvodná újma a případný zásah do jejich práv a svobod překročil míru nezbytnou k dosažení účelu sledovaného zákrokem nebo úkonem.

(2) Strážník je povinen poučit osoby o jejich právech, provádí-li podle tohoto zákona zákrok nebo úkon spojený se zásahem do jejich práv nebo svobod, pokud to povaha a okolnosti zákroku nebo úkonu dovolují; v opačném případě je poučí okamžitě, jakmile to okolnosti dovolí.

§ 7

(1) Strážník je v pracovní době povinen v mezích tohoto zákona provést zákrok nebo úkon, nebo učinit jiné opatření, je-li páchán trestný čin nebo přestupek či jiný správní delikt anebo je-li důvodné podezření z jejich páchání.

(2) Strážník je i mimo pracovní dobu povinen v mezích tohoto zákona provést zákrok, popřípadě učinit jiné opatření, zejména vyrozumět nejbližší útvar policie, je-li páchán trestný čin nebo přestupek, kterým je bezprostředně ohrožen život, zdraví nebo majetek. Pokud se v tomto případě strážník neprokazuje podle § 9 odst. 1, prokáže příslušnost k obecní policii průkazem obecní policie; vzor průkazu obecní policie je uveden v příloze, která je součástí tohoto zákona.

(3) Jestliže okolnosti zákroku nebo jiného opatření neumožňují, aby strážník prokázal svoji příslušnost k obecní policii průkazem obecní policie (odstavec 2), prokáže se ústním prohlášením "obecní policie" nebo "městská policie" (§ 1 odst. 5). Průkazem obecní policie se strážník prokáže ihned, jakmile to okolnosti zákroku nebo jiného opatření dovolí.

(4) Strážník je při provádění zákroku povinen, pokud to povaha a okolnosti zákroku dovolují, použít odpovídající výzvy.

(5) Každý je povinen uposlechnout výzvy zakročujícího strážníka.

§ 8

Strážník není povinen provést zákrok k plnění úkolů podle tohoto zákona, jestliže

- a) je pod vlivem léků nebo jiných látek, které závažným způsobem snižují jeho schopnost jednání,
- b) k jeho provedení nebyl odborně vyškolen ani vycvičen a povaha zákroku takové odborné vyškolení nebo vycvičení vyžaduje,
- c) by jeho provedení bylo v rozporu s opatřeními policie nebo jiných ozbrojených bezpečnostních sborů.

§ 9

(1) Strážník je povinen při výkonu své pravomoci prokázat svou příslušnost k obecní policii stejnkrojem s odznakem obecní policie, identifikačním číslem a názvem obce; vzor odznaku obecní policie je uveden v příloze, která je součástí tohoto zákona. Vykonává-li strážník svou pravomoc na území obce, která je smluvní stranou veřejnoprávní smlouvy podle § 3a, prokáže se na požádání rovněž zmocněním této obce; při zákroku, který nesnese odkladu, tak učiní, jakmile to povaha a okolnosti tohoto zákroku dovolí.

(2) Odznak obecní policie nosí strážník na pravé straně prsou a identifikační číslo pod odznakem obecní policie. Nášivka s názvem obce se nosí na záloktí rukávu.

Obrázek 553-91.pcx

§ 10

- (1) Strážník je povinen bez zbytečného odkladu oznámit policii důvodné podezření, že byl spáchán trestný čin a podle povahy věci též zajistit místo trestného činu proti vstupu nepovolaných osob.
- (2) Strážník je povinen oznámit příslušnému orgánu podezření, že byl spáchán přestupek nebo jiný správní delikt, jehož projednání patří do působnosti tohoto orgánu.
- (3) Oznámení podle odstavců 1 až 2 musí být doloženo důvody nebo důkazy, o něž se podezření opírá.

§ 11

Oprávnění požadovat vysvětlení

- (1) Strážník je oprávněn požadovat potřebná vysvětlení od osoby, která může přispět k objasnění skutečností důležitých pro odhalení přestupku a jeho pachatele nebo jiného správního deliktu, jakož i ke zjištění skutečného stavu věci, a v případě potřeby ji vyzvat, aby se ve stanovenou dobu dostavila na určené místo k sepsání zápisu o podaném vysvětlení nebo předložila potřebné doklady.
- (2) Osoba je povinna výzvě podle odstavce 1 vyhovět.
- (3) Vysvětlení může odepřít pouze osoba, která by jím sobě, svému příbuznému v pokolení přímém, svému sourozenci, osvojiteli, osvojenci, manželu nebo druhu anebo jiným osobám v poměru rodinném nebo obdobném, jejichž újmu by právem pocitovala jako vlastní, způsobila nebezpečí trestního stíhání nebo nebezpečí postihu za přestupek.
- (4) Vysvětlení nesmí být požadováno od osoby, která by jím porušila státem uloženou nebo státem uznanou povinnost mlčenlivosti, ledaže by byla této povinnosti příslušným orgánem nebo tím, v jehož zájmu tuto povinnost má, zproštěna.
- (5) Strážník je povinen osobu předem poučit o možnosti odepřít vysvětlení podle odstavců 3 a 4.
- (6) Kdo se dostaví na výzvu, má nárok na náhradu nutných výdajů a na náhradu ušlého výdělku (dále jen "náhrada"). Náhradu poskytuje obec. Nárok na náhradu nemá ten, kdo se dostavil jen ve vlastním zájmu nebo pro své protiprávní jednání, anebo ten, kdo má nárok na náhradu podle zvláštních předpisů. 9)
- (7) Nárok na náhradu podle odstavce 6 zaniká, jestliže jej osoba neuplatní do sedmi dnů ode dne, kdy se na výzvu podle odstavce 1 dostavila; o tom musí být osoba poučena.
- (8) Nevyhoví-li osoba bez dostatečné omluvy nebo bez závažných důvodů výzvě podle odstavce 1, může být k sepsání zápisu o podaném vysvětlení předvedena.
- (9) Zápis o podaném vysvětlení musí být s osobou sepsán bez zbytečného odkladu po jejím předvedení; po jeho sepsání strážník osobu propustí.
- (10) O předvedení sepíše strážník úřední záznam.

§ 11a

- (1) Obecní policie je k plnění svých úkolů podle tohoto zákona oprávněna vyžadovat od příslušných orgánů z jejich informačních systémů poskytnutí údajů
  - a) o hledaných a pohřešovaných osobách,
  - b) o odcizených motorových vozidlech a odcizených registračních značkách motorových vozidel,
  - c) o totožnosti provozovatele motorového nebo přípojného vozidla, kterým byl na území obce spáchán přestupek,
  - d) o psech, přihlášených podle zvláštních předpisů u správce poplatku ze psa, o jejich vlastnicích a o uhrazení poplatků ze psa v rozsahu nezbytném k provádění kontroly dodržování obecně závazné vyhlášky obce o místním poplatku ze psů,
  - e) o povoleních ke zvláštnímu užívání pozemních komunikací na území obce,
  - f) o povoleních ke zvláštnímu užívání veřejného prostranství v obci v rozsahu nezbytném k provádění kontroly dodržování obecně závazné vyhlášky obce o místním poplatku za užívání veřejného prostranství,
  - g) o osobě, která je v katastru nemovitostí zapsána jako vlastník nemovitosti, nacházející se na území obce, a o tom, zda konkrétní pozemek na území obce je v katastru nemovitostí zapsán jako zeleň v zástavbě nebo ostatní veřejná zeleň.
- (2) Dožádaný orgán, který požadované údaje ve svém informačním systému vede, je povinen je obecní policii poskytnout, pokud mu v tom nebrání plnění nebo dodržování povinností podle zvláštních předpisů.
- (3) Jestliže mají údaje uvedené v odstavci 1 povahu osobních údajů, poskytne je dožádaný orgán pouze v rozsahu nezbytně nutném ke ztotožnění osoby uvedené v § 12 odst. 1.

Oprávnění strážníků

§ 12

Oprávnění požadovat prokázání totožnosti

- (1) Prokázáním totožnosti se pro účely tohoto zákona rozumí zjištění jména, příjmení, data narození a bydliště osoby. Důvod ke zjišťování totožnosti určuje míru spolehlivosti, s níž se zjištění provádí.
- (2) Strážník je oprávněn vyzvat osobu, aby prokázala svoji totožnost,
  - a) jde-li o osobu, vůči které provádí úkon k plnění úkolů obecní policie,
  - b) jde-li o osobu podezřelou ze spáchání trestného činu nebo přestupku či jiného správního deliktu,
  - c) jde-li o osobu, od níž bude třeba požadovat vysvětlení (§ 11),
  - d) jde-li o osobu, která odpovídá popisu osoby hledané policií,
  - e) na žádost jiné osoby, jestliže tato osoba má na zjištění totožnosti právní zájem,
  - f) jde-li o osobu, která žádá o prokázání totožnosti podle písmena e),
  - g) jde-li o osobu, která oznamuje podezření ze spáchání trestného činu, přestupku nebo jiného správního deliktu.
- (3) Osoba je povinna výzvě podle odstavce 2 vyhovět.

§ 13

Oprávnění předvést osobu

- (1) Strážník je oprávněn předvést na policii osobu, která odmítla vyhovět výzvě strážníka k prokázání totožnosti podle § 12 odst. 2 nebo nemůže ani po poskytnutí nezbytné součinnosti strážníka svou totožnost prokázat.
- (2) Strážník je oprávněn předvést na policii osobu, u které se při zjišťování její totožnosti prokáže, že je osobou hledanou policií.
- (3) Strážník je oprávněn předvést osobu na žádost příslušného orgánu obce podle zvláštních předpisů. 10)
- (4) O předvedení se sepíše krátký záznam.

§ 14

Oprávnění odebrat zbraň

- (1) Strážník je oprávněn přesvědčit se, zda osoba, kterou předvádí nebo omezuje na osobní svobodě, 11) nemá u sebe zbraň, kterou by mohla ohrozit svůj život nebo zdraví anebo život a zdraví jiných osob, a odebrat ji.
- (2) Strážník je oprávněn po předchozí marné výzvě k vydání zbraně odebrat zbraň osobě na místě veřejně přístupném, je-li to nezbytné v zájmu ochrany veřejného pořádku, života a zdraví osob nebo bezpečnosti majetku a hrozí-li, že zbraně může být užito k násilí nebo pohrůžce násilím. Osobě, která zbraň vydala nebo již byla zbraň odebrána, vystaví strážník potvrzení o jejím převzetí. Odebranou střelnou zbraň předá strážník příslušnému útvaru policie, který uvede v potvrzení podle předchozí věty.
- (3) Zbraní podle odstavců 1 a 2 se rozumí cokoli, čím je možno učinit útok proti tělu důraznějším. 12)
- (4) Zbraň odebranou podle odstavce 1 je strážník povinen vrátit proti podpisu při propuštění osoby, nebrání-li tomu zákonné důvody, anebo ji předat spolu s osobou policii; o odebrání zbraně podle odstavce 1 sepíše strážník úřední záznam a osobě, které byla zbraň odebrána, vystaví potvrzení.
- (5) Jestliže pominuly důvody pro odebrání zbraně podle odstavce 2 a nebrání-li tomu jiné zákonné důvody, vrátí se zbraň tomu, kdo ji vydal nebo komu byla odebrána, pokud se tato osoba o vrácení zbraně přihlásí u úřadovny obecní policie, a jde-li o střelnou zbraň, u útvaru policie, uvedených v potvrzení o převzetí zbraně.

§ 15

Oprávnění zakázat vstup na určená místa

- (1) Jestliže to vyžaduje účinné zabezpečení plnění úkolů obecní policie, je strážník oprávněn přikázat každému, aby na nezbytně nutnou dobu nevstupoval na určená místa nebo se na nich nezdržoval. Každý je povinen příkazu strážníka uposlechnout. K vyznačení nebo ohraničení určeného místa může být použito technických prostředků.
- (2) Úkon podle odstavce 1 je strážník oprávněn provést též na žádost orgánu, který má obdobné

oprávnění podle zvláštních předpisů. 13)

§ 16

Oprávnění otevřít byt nebo jiný uzavřený prostor

(1) Je-li důvodná obava, že je ohrožen život nebo zdraví osoby anebo hrozí-li větší škoda na majetku, je strážník oprávněn otevřít byt nebo jiný uzavřený prostor (dále jen "byt"), vstoupit do něho a provést v souladu s tímto zákonem zákroky, úkony nebo jiná opatření k odvrácení bezprostředního nebezpečí.

(2) Při provádění zákroků, úkonů nebo jiných opatření podle odstavce 1 je strážník povinen zajistit přítomnost nezúčastněné osoby; nemusí tak učinit, hrozí-li nebezpečí z prodlení.

(3) Po provedení zákroků, úkonů nebo jiných opatření podle odstavce 1 je strážník povinen neprodleně vyrozumět uživatele bytu a zabezpečit zajištění bytu, nemůže-li tak učinit uživatel nebo jiná oprávněná osoba.

(4) O otevření bytu a provedených opatřeních sepíše strážník úřední záznam.

§ 17

Oprávnění odejmout věc

(1) Strážník je oprávněn po předchozí marné výzvě k vydání věci tuto věc odejmout, jestliže lze mít důvodně za to, že v řízení o přestupku může být vysloveno její propadnutí 14) nebo může být zabráná. 15)

(2) Nelze odejmout věc, jejíž hodnota je v nápadném nepoměru k povaze přestupku.

(3) O odnětí věci sepíše strážník úřední záznam a osobě, již byla věc odňata, vystaví potvrzení o odnětí věci; odňatou věc předá strážník orgánu, který je příslušný o přestupku rozhodnout.

§ 17a

(1) Strážník je oprávněn použít technických prostředků k zabránění odjezdu vozidla, které bylo ponecháno na místě, kde je ponechání vozidla zakázáno zákazem vyplývajícím z místní úpravy silničního provozu, nebo stojí-li vozidlo na chodníku, kde to není povoleno, nebo je-li vozidlem proveden neoprávněný zábor veřejného prostranství a řidič se v blízkosti vozidla nezdržuje.

(2) Technických prostředků k zabránění odjezdu vozidla lze podle odstavce 1 použít, jen jsou-li zajištěny nepřetržitě podmínky pro jejich bezodkladné odstranění.

(3) Technické prostředky k zabránění odjezdu vozidla se odstraní bez zbytečných průtahů po případném projednání přestupku v blokovém řízení nebo po zjištění totožnosti osoby, která vozidlo na místě ponechala, nebo po provedení úkonů nezbytných ke zjištění totožnosti takové osoby.

(4) Technických prostředků k zabránění odjezdu vozidla z důvodů uvedených v odstavci 1 nelze použít, jde-li o vozidlo, které

a) tvoří překážku silničního provozu, 15a) nebo

b) je viditelně označeno jako vozidlo ozbrojených sil, ozbrojených bezpečnostních sborů, Sboru požární ochrany, vozidlo určené k poskytování zdravotnických služeb, vozidlo invalidy nebo jako vozidlo osoby požívající výsad a imunit podle zákona nebo mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána.

(5) Přiložení a odstranění technických prostředků k zabránění odjezdu vozidla se provádí na náklady osoby, která vozidlo na místě ponechala.

§ 17b

zrušen

§ 17c

Oprávnění ke vstupu do živnostenských provozoven

Strážník je při plnění úkolů obecní policie oprávněn vstupovat v živnostenských provozovnách 15d) v prodejní nebo provozní době do všech prostor určených pro zákazníky. Tím není dotčeno ustanovení § 16, pokud jde o vstup do bytu nebo jiného uzavřeného prostoru.

Použití donucovacích prostředků, psa a služební zbraně strážníkem

§ 18

Donucovací prostředky

(1) Donucovacími prostředky jsou

- a) hmaty, chvaty, údery a kopy sebeobraný,
- b) slzotvorné prostředky,
- c) obušek,
- d) pouta,
- e) úder služební zbraní,
- f) hrozba služební zbraní,
- g) varovný výstřel ze služební zbraně,
- h) technické prostředky k zabránění odjezdu vozidla (§ 17a).

(2) Donucovacími prostředky je strážník oprávněn použít k ochraně bezpečnosti jiné osoby nebo své vlastní nebo majetku, k zabránění výtržnosti, rvačce nebo jinému jednání, jímž je vážně narušován veřejný pořádek; pouta smí však použít jen při předvedení osoby, která klade odpor, nebo při omezení osobní svobody; donucovacími prostředky podle odstavce 1 písm. e), f) a g) je strážník oprávněn použít pouze, jestliže jsou splněny podmínky pro použití služební zbraně podle § 20 odst. 1.

(3) Před použitím donucovacích prostředků podle odstavce 1 písm. a) až g) je strážník povinen vyzvat osobu, proti které zakročuje, aby upustila od protiprávního jednání s výstrahou "jménem zákona", že bude použito donucovacích prostředků; to neplatí, je-li ohrožen jeho život nebo zdraví anebo život nebo zdraví jiné osoby a zákrok nesnese odkladu.

(4) O tom, který z donucovacích prostředků použije, rozhoduje strážník podle konkrétní situace tak, aby dosáhl účelu sledovaného zákrokem; přitom použije takového donucovacího prostředku, který je nezbytně nutný k překonání odporu osoby, která se dopouští protiprávního jednání.

(5) Strážník je povinen dbát, aby použitím donucovacích prostředků nezpůsobil osobě újmu zřejmě nepřiměřenou povaze a nebezpečnosti jejího protiprávního jednání.

§ 19

Použití psa

(1) Strážník je oprávněn použít namísto nebo vedle donucovacích prostředků též psa; ustanovení tohoto zákona o donucovacích prostředcích se přitom použije obdobně.

(2) Způsobilost psa k použití podle odstavce 1 musí být osvědčena policií.

§ 20

Použití služební zbraně

(1) Strážník je oprávněn použít služební zbraň

- a) za podmínek nutné obrany 16) nebo za podmínek krajní nouze, 17)
- b) aby zamezil útěku nebezpečného pachatele, jehož nemůže jiným způsobem zadržet.

(2) Použití služební zbraně v případě uvedeném v odstavci 1 písm. b) je přípustné pouze tehdy, jestliže použití donucovacích prostředků by bylo zřejmě neúčinné.

(3) Služební zbraní podle odstavce 1 se rozumí střelná zbraň, jejímž držitelem je podle zvláštních předpisů 18) obec.

(4) Před použitím služební zbraně je strážník povinen vyzvat osobu, proti které zakročuje, aby upustila od protiprávního jednání s výstrahou, že bude použito služební zbraně. Od výzvy s výstrahou může upustit jen v případě, že je ohrožen jeho život nebo zdraví anebo je-li ohrožen život nebo zdraví jiné osoby a zákrok nesnese odkladu.

(5) Při použití služební zbraně je strážník povinen dbát nutné opatrnosti, zejména aby nebyl ohrožen život jiných osob, a co nejvíce šetřit život a zdraví osoby, proti níž zákrok směřuje.

§ 21

Povinnosti strážníka po použití donucovacích prostředků a služební zbraně

(1) Jestliže strážník zjistí, že při použití donucovacích prostředků došlo ke zranění osoby, je povinen, jakmile to okolnosti dovolí, poskytnout zraněné osobě první pomoc a zajistit lékařské ošetření.

(2) Po každém použití služební zbraně, při kterém došlo ke zranění osoby, musí strážník ihned, jakmile to okolnosti dovolí, poskytnout zraněné osobě první pomoc a zajistit lékařské ošetření. Dále je povinen učinit všechny neodkladné úkony, aby mohla být řádně objasněna oprávněnost použití služební zbraně.

(3) O každém použití donucovacích prostředků nebo služební zbraně je strážník povinen vyznamovat bez zbytečného odkladu osobu, která řídí obecní policii (§ 3 odst. 1), a sepsat úřední záznam.

§ 22

Zvláštní omezení

Donucovací prostředky, psa a služební zbraň nesmí strážník použít při zákroku proti těhotné ženě, osobě vysokého věku, osobě se zjevnou tělesnou vadou nebo chorobou a osobě mladší 15 let, vyjma případů, kdy útok těchto osob bezprostředně ohrožuje život a zdraví strážníka nebo jiné osoby nebo hrozí větší škoda na majetku a nebezpečí nelze odvrátit jinak.

§ 23

Dojde-li při použití donucovacích prostředků, psa nebo služební zbraně ke zranění nebo usmrcení osoby anebo ke škodě nikoli nepatrné, 19) je osoba, která řídí obecní policii (§ 3 odst. 1), povinna neprodleně vyrozumět prokurátora a nejbližší útvar policie.

§ 24

Náhrada škody

(1) Obec odpovídá za škodu způsobenou strážníkem v souvislosti s plněním úkolů stanovených tímto zákonem; to neplatí, jde-li o škodu způsobenou osobě, která svým protiprávním jednáním oprávněný a přiměřený zákrok vyvolala.

(2) Obec odpovídá za škodu osobě, která poskytla pomoc strážníkovi na jeho žádost nebo s jeho vědomím (dále jen "poškozený"). Obec se této odpovědnosti může zprostit jen tehdy, způsobil-li si tuto škodu poškozený úmyslně.

(3) Obec odpovídá i za škodu na věcech, která poškozenému vznikla v souvislosti s poskytnutím pomoci podle odstavce 2. Přitom se hradí skutečná škoda, a to uvedením v předešlý stav; není-li to možné nebo účelné, hradí se v penězích. Poškozenému může být přiznána i náhrada nákladů spojených s pořízením nové věci náhradou za věc poškozenou.

(4) Došlo-li u poškozeného k újmě na zdraví nebo smrti, určí se rozsah a výše náhrady podle ustanovení občanského zákoníku o odpovědnosti za škodu na zdraví v některých zvláštních případech. Vláda České republiky stanoví nařízením, ve kterých případech a v jakém rozsahu

a) náleží poškozenému vedle nároků podle ustanovení občanského zákoníku o odpovědnosti za škodu na zdraví v některých zvláštních případech jednorázové mimořádné odškodnění;

b) se zvyšuje jednorázové odškodnění náležející podle ustanovení občanského zákoníku o odpovědnosti za škodu na zdraví v některých zvláštních případech pozůstalým po poškozeném a kdy lze takové odškodnění přiznat osobám, které byly na poškozeného odkázány výživou.

(5) Obec odpovídá i za škodu, kterou osoba způsobilá v souvislosti s pomocí poskytnutou strážníkovi nebo obecní policii; ustanovení odstavce 1 se použije obdobně.

§ 24a

(1) Obecní policie zpracovává osobní údaje, které potřebuje k plnění úkolů podle tohoto nebo zvláštního zákona.

(2) Obecní policie poskytuje osobní údaje podle odstavce 1 policii, orgánům obce a dalším orgánům veřejné moci, je-li to nutné k plnění jejich úkolů.

(3) Obecní policie nejméně jednou za 3 roky prověřuje, jsou-li osobní údaje zpracovávány podle odstavce 1 potřebné k plnění jejich úkolů podle tohoto nebo zvláštního zákona. Zjistí-li, že tyto údaje nejsou potřebné k plnění jejich úkolů podle tohoto nebo zvláštního zákona, provede bez zbytečného odkladu jejich likvidaci.

(4) Ustanovení právních předpisů upravujících ochranu osobních údajů nejsou dotčena.

§ 24b

(1) Obecní policie je oprávněna, je-li to potřebné pro plnění jejich úkolů podle tohoto nebo jiného zákona, pořizovat zvukové, obrazové nebo jiné záznamy z míst veřejně přístupných, popřípadě též zvukové, obrazové nebo jiné záznamy o průběhu zákroku nebo úkonu.

(2) Jsou-li k pořizování záznamů podle odstavce 1 zřízeny stálé automatické technické systémy, je obecní policie povinna informace o zřízení takových systémů vhodným způsobem uveřejnit.

Společná a závěrečná ustanovení

§ 25

Školení a výcvik strážníků

(1) Školení strážníků a jejich výcvik k výkonu oprávnění a používání služebních zbraní a

donucovacích prostředků podle tohoto zákona zajišťuje obec; je povinna tak učinit do šesti měsíců od přijetí strážníka do pracovního poměru.

(2) Na žádost obce zajistí výcvik strážníků podle odstavce 1 policie.

§ 26

(1) Strážník je povinen zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, se kterými se seznámil při plnění úkolů obecní policie nebo v souvislosti s nimi a které v zájmu zabezpečení úkolů obecní policie nebo v zájmu jiných osob vyžadují, aby zůstaly utajeny před nepovolanými osobami. Tato povinnost trvá i po skončení pracovního poměru strážníka.

(2) Každý, koho obecní policie nebo strážníci požádají o poskytnutí pomoci, je povinen, byl-li řádně poučen, zachovávat mlčenlivost o všem, co se v souvislosti s požadovanou nebo poskytnutou pomocí dozvěděl.

(3) Povinnosti mlčenlivosti je oprávněn zprostit strážníka nebo osobu uvedenou v odstavci 2 starosta nebo jiná pověřená osoba.

§ 26a

(1) Zřídí-li obec obecní policii nebo zruší-li ji, oznámí tuto skutečnost ministerstvu písemně do 15 dnů ode dne přijetí tohoto rozhodnutí.

(2) Obec písemně sdělí na žádost ministerstva bez zbytečného odkladu údaj o počtu strážníků své obecní policie, kteří mají platné osvědčení.

§ 27

(1) Stejnokroje strážníků a označení motorových vozidel obecní policie musí obsahovat jednotné prvky, které stanoví ministerstvo vyhláškou.

(2) Podrobnosti o stejnokroji, jakož i o jeho nošení, stanoví obecní zastupitelstvo obecně závaznou vyhláškou; stejnokroj nesmí být zaměnitelný se stejnokrojem příslušníků ozbrojených sil a sborů a dalších sborů nebo organizací zřízených zvláštními zákony. 20)

§ 27a

Strážník, který je k 1. listopadu 1995 pověřen plněním některých úkolů při řízení obecní policie podle § 3 odst. 2, je povinen předložit osvědčení uvedené v tomto ustanovení nejpozději do 31. ledna 1996.

§ 28

Při pozastavení platnosti osvědčení strážníka a při odnímání osvědčení podle tohoto zákona se postupuje podle správního řádu.

§ 28a

Omezení platnosti osvědčení

Platnost osvědčení podle § 4 odst. 4 vydaných před 1. listopadem 1995 zaniká nejpozději dnem 30. června 1997.

§ 28b

Působnosti stanovené krajskému úřadu podle tohoto zákona jsou výkonem přenesené působnosti.

§ 29

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1992.

Burešová v.r.

Pithart v.r.

Příl.

(vzory služebních odznaků a služebních průkazů)

Obrázek 553-91.pcx

Vybraná ustanovení novel

Čl.II zákona č. 311/2002 Sb.

Přechodné ustanovení

Ten, kdo je ke dni 1. ledna 2003 zaměstnancem obce zařazeným do obecní policie, je povinen do 6 měsíců od tohoto dne předložit zaměstnavateli doklady vyžadované podle zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění čl. I tohoto zákona, k prokázání bezúhonnosti a spolehlivosti.

- 1) § 27 zákona ČNR č. 367/1990 Sb., o obcích (obecní zřízení).
- 2) § 14 odst. 1 písm. d) zákona ČNR č. 367/1990 Sb.
- 3) § 2 zákona ČNR č. 367/1990 Sb.
- 4) § 3 zákona ČNR č. 367/1990 Sb.
- 7) § 66c až 66e zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění zákona č. 313/2002 Sb.
- 9) § 124 odst. 1 a 2 zákoníku práce.
- 10) § 42 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád).
- 11) § 76 odst. 2 trestního řádu.
- 12) § 89 odst. 5 trestního zákona.
- 13) Např. § 20 zákona ČNR č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky.
- 14) § 15 zákona ČNR č. 200/1990 Sb.
- 15) § 18 zákona ČNR č. 200/1990 Sb.
- 15a) § 37 vyhlášky federálního ministerstva vnitra č. 99/1989 Sb., o pravidlech provozu na pozemních komunikacích (pravidla silničního provozu).
- 15d) § 17 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů.
- 16) § 13 trestního zákona.
- 17) § 14 trestního zákona.
- 18) zákon č. 147/1983 Sb., o zbraních a střelivu, ve znění zákona č. 49/1990 Sb.
- 19) § 89 odst. 14 trestního zákona.
- 20) Např. zákon ČNR č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 44/1974 Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 51/1964 Sb., o dráhách, ve znění pozdějších předpisů.